

PRINCIPALELE REZULTATE ALE RPL 2014

NUMĂRUL POPULAȚIEI

La recensământul populației și al locuințelor (RPL2014) desfășurat în perioada 12-25 mai 2014, au fost recensate persoanele cu reședință obișnuită (persoanele care locuiesc pe teritoriul Republicii Moldova pe o perioadă mai mare de 12 luni, indiferent de cetățenie), cât și cele absente din țară pe o perioadă mai mare de 12 luni. Astfel, au fost înregistrate un total 2.804.801 persoane, din care 209 mii sunt non-rezidenți (7,5%), iar 2.595.771 sunt persoanele cu reședință obișnuită în Republica Moldova.

În mun. Chișinău populația nu a fost recensată în totalitate, gradul de acoperire fiind de 59%¹, iar pe total țară populația a fost recensată în proporție de 91 la sută. Conform estimărilor, populația care nu a fost cuprinsă la RPL este de 193 434 persoane, iar numărul total de persoane recensate ar fi constituit 2.998.235 persoane, inclusiv 2.789.205 populația cu reședință obișnuită. Spre deosebire de RP2004, datele din 2014 vor fi diseminate pe două totaluri ale populației, persoanele cu reședința obișnuită și persoanele absente mai mult de 12 luni peste hotarele țării.

Tabelul. 1 Numărul populației recensate la recensămintele din 2004 și 2014

	2004	2014 recensat	2014 estimat
Total populație	3.383.332	2.804.801	2.998.235
inclusiv:			
Rezidenți	X	2.595.771	2.789.205
non-rezidenți	X	209.030	209.030
or. Chișinău	589.445	339.079	532.513

Raioanele și municipiile cu o populație de peste 100 mii sunt aceleași comparativ cu 2004 și anume – municipiile Chișinău, Bălți, UTA Găgăuzia și raioanele Cahul, Hîncești, Orhei, Ungheni. Totodată a crescut numărul raioanelor cu o populație de sub 50 mii, care în 2014 a constituit 9 raioane, iar în 2004 – 6 raioane. Raionul cu cea mai mică populație continuă să fie Basarabeasca. În 2014 cele mai multe orașe, 18 la număr, aveau populația între 10 și 20 mii, în timp ce în 2004 numărul acestora a fost de 22.

Din total populație recensată în 2014, 33,7 mii persoane au fost înregistrate în spații colective de locuit, comparativ cu 26,5 mii persoane în 2004.

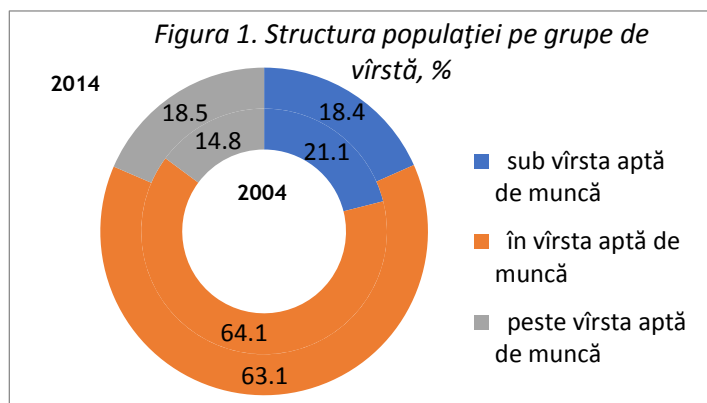
¹ conform rezultatelor Anchetei post recensare realizată de către BNS în perioada 16-29 iunie 2014 cu aplicarea metodologiei recomandate de UNSD, Post Enumerations Surveys – Operational guidelines, UN, 2010

STRUCTURA POPULAȚIEI PE SEXE ȘI VÂRSTE

Populația de sex feminin continuă să fie predominantă în structura populației. Scăderea numărului populației față de recensământul anterior a afectat ambele sexe în egală măsură, însă structura pe sexe rămânând aproape identică între cele două recensăminte: 48,2% bărbați și 51,8% femei. Numărul femeilor înregistrate la RPL 2014 a fost de 1 452 702 persoane, depășind cu peste 100 mii numărul bărbaților. La nivel de țară, rata sexelor este la nivelul anului 2004, la 100 persoane de sex feminin revenind 93 persoane de sex masculin. Totodată, în profil teritorial acest indicator a variat de la 85 bărbați la 100 de femei la Bălți, până la 101 în raionul Cantemir, unde predomină persoanele de sex masculin.

Structura populației pe grupe de vârstă de interes din punct de vedere economic a înregistrat schimbări la toate cele trei categorii. În numărul total al populației țării, ponderea persoanelor sub vârsta de 16 ani a constituit 18,4%, micșorând-se cu 2,7 puncte procentuale față de 2004. Populația în vârstă aptă de muncă (bărbați 16 - 61 ani, femei 16 - 56 ani) a înregistrat o pondere de 63,1% din total populație pe țară, ceea ce constituie o micșorare cu 1,0 puncte procentuale față de RP 2004. Numărul populației peste vârsta aptă de

muncă a înregistrat o creștere cu 3,7 puncte procentuale, constituind 18,5 la sută din total populație (vezi Figura 1).

Pe de altă parte, analizând grupele de vârstă 0-14, 15-59 și 60 ani și peste, se observă că în Republica Moldova se accentuează procesul de îmbătrânire demografică a populației. În primul rând, constatăm reducerea numărului persoanelor tinere cu vârsta sub 15 ani, concomitent cu creșterea numărului populației vârstnice (60 ani și peste). În 2004

aceste categorii de populație constituiau respectiv 19,1% și 14,3% din total populație, iar în 2014 - 17,2% și 17,4%.

Această tendință este confirmată și prin creșterea cu 2,3 ani a vârstei medii a populației (37,6 ani), în cazul femeilor aceasta fiind de 39,2 ani, iar a bărbaților de 35,8 ani. În 2004 vârsta medie a populației constituia 35,3 ani, a femeilor - 36,8 ani și a bărbaților - 33,6 ani.

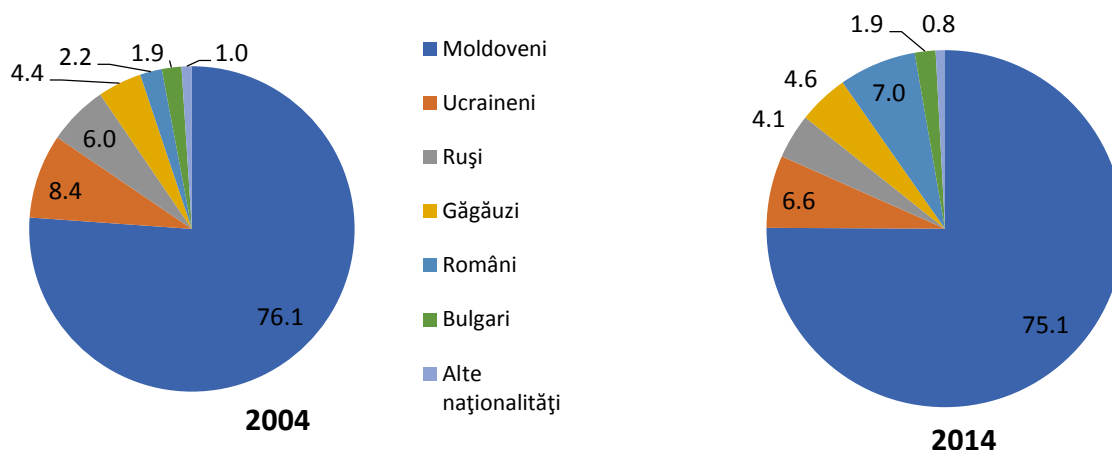
STRUCTURA ETNICĂ ȘI LINGVICĂ A POPULAȚIEI

La recensământul din 2014, înregistrarea datelor despre etnie, limba maternă, limba vorbită de obicei și religie s-a efectuat la dorința și libera declarație a persoanei. Astfel, informația privind etnia este disponibilă pentru 2 754, 7 mi persoane (98,2% din total populație recenziată). S-au declarat moldoveni 75,1% din populație, 7,0% - români, ucraineni - 6,6%, găgăuzi - 4,6%, ruși - 4,1%, bulgari - 1,9%, romi - 0,3%, iar alte etnii constituie 0,5% din populație. Comparativ cu 2004 ponderea populației care se identifică moldoveni s-a redus cu 1,0 p.p., iar a persoanelor care s-au declarat români a crescut cu 4,8 p.p. față de 2004. Ponderea populației de etnie rusă și ucraineană s-a micșorat respectiv cu 1,9 și 1,8 p.p. în ultimii 10 ani, iar a etnicilor bulgari, găgăuzi și romi nu a suferit modificări esențiale (vezi Figura 2).

Menționăm, că moldovenii, românii, ucrainenii și găgăuzii, locuiesc preponderent la sate, iar rușii în orașe. Grupurile etnice pentru care s-a înregistrat un număr de persoane de peste 1 mie sunt: belorușii, evreii, polonezii și armenii cu 2, 8 mii, 1,6 mii, 1,4 mii și 1.0 mii persoane, respectiv.

Figura 2. Structura etnică a populației

În profil teritorial, distribuția populației după etnie arată că moldovenii sunt majoritari în majoritatea raioanelor /municipiile țării, iar în 16 din acestea, ponderea moldovenilor este de peste 85%. Excepție fiind raionul Taraclia, unde predomină etnicii bulgari (66,1%) și UTA Găgăuzia, cu 83,8% găgăuzi. Ucrainenii și rușii sunt concentrați în mun. Chișinău și Bălți, astfel ponderea etnicilor ruși fiind de 37,7% și 13,6%, iar a ucrainenilor de 14,9% în mun. Chișinău și respectiv 9,6 % în mun. Bălți.

Potrivit liberei declarații a celor 2 723,3 mii persoane care au indicat limba maternă (97,1% din total recenzați), pentru fiecare a doua persoană (56,7%) din populația care au declarat limba maternă, limba moldovenească este limba maternă, iar în cazul a 23,5% limba română reprezintă limba maternă. Limba rusă este considerată limbă maternă de către 9,7% din populație, iar limba găgăuză, ucraineană și bulgară de 4,2%, 3,9% și respectiv 1,5% din populație.

Comparativ cu 2004 s-a mărit ponderea persoanelor care au indicat în calitate de limbă maternă - limba română cu 6,9 p.p., fiind în scădere ponderea persoanelor care au indicat limba moldovenească drept limba maternă - cu 3,5 p.p.. De asemenea, se atestă o scădere a ponderii persoanelor a căror limbă maternă este rusă și ucraineană, cu 1,6 p.p.

În cadrul recensământului din 2014 a fost obținută și informația despre limba în care vorbește de obicei populația. Din numărul total a locuitorilor țării, care au indicat limba vorbită de obicei (2 720,3 mii persoane), 54,6% vorbesc de obicei în limba moldovenească, iar 24,0% în limba română, 14,5% în limba rusă, 2,7% în limba ucraineană și aceeași pondere pentru limba găgăuză, 1,0% - limba bulgară. În alte limbi, decât cele enumerate, vorbește de obicei 0,5 % din populație. Nu a indicat limba în care vorbește de obicei 3,0% din populație.

Cu toate că majoritatea ucrainenilor, găgăuzilor și bulgarilor au indicat ca limbă maternă, limba naționalității sale, fiecare al doilea ucrainean, fiecare al treilea bulgar și găgăuz vorbesc de obicei limba rusă. Moldovenii care vorbesc de obicei limba rusă constituie 5,7% din total.

CETĂȚENIE

Din totalul populației recensate, 99,5% sau 2 609 mii persoane sunt cetățeni ai Republicii Moldova, din care 6,5% (180,7 mii persoane) au declarat că dețin și cetățenia altui stat. Cetățenii altor state reprezintă 0,5%, iar cei fără cetățenie sunt 0,02% din totalul populației. Dintre cetățenii Republicii Moldova cu dubla cetățenie, 97,4% au declarat țara celei de-a doua cetățenii, din care 84,4% dețin cetățenia României, 6,0% pe cea a Rusiei, 2,4% a Bulgariei, iar pe cea a Italiei și Ucrainei câte 1,5% respectiv.

CONFESII RELIGIOASE

Din numărul total al populației care și-au declarat religia (2 611,8 mii persoane), 96,8% se consideră ortodocși, cu 1,3 p.p. mai mult față de 2004. Din rândul persoanelor de altă religie, urmează a fi menționați: bapțiștii (creștinii evanghelici bapțiști) reprezintă 1,0% din total, martorii lui Iehova, cu o pondere de 0,7%, penticostalii - 0,4%, adventiștii de ziua a șaptea - 0,3% din total și catolicii reprezintă 0,1%, de altă confesiune decât cea menționată mai sus s-au declarat 0,5%. Ponderea persoanelor care s-au declarat ate și fără religie (agnostici) a fost de 0,2% din total, cu 1,2 p.p. mai puțin față de 2004.

Religia nu a fost declarată de către 193 mii persoane, reprezentând 6,9% din populația țării.

NIVELUL DE INSTRUIRE AL POPULAȚIEI

Rezultatele RPL 2014 arată o tendință pozitivă în ceea ce privește evoluția nivelului de instruire și a gradului de alfabetizare al populației în vârstă de 15 ani și peste.

Numărul persoanelor cu nivel minim de instruire „mediu incomplet/gimnazial” constituie 91,1% din totalul persoanelor în vârstă de 15 ani și peste, față de 86,6% în 2004. Persoanele cu nivelul de instruire primar dețineau 7,6% și cei fără studii primare 1,3%, față de 10,1% și respectiv 3,3% în 2004. Femeile la fel au înregistrat performanțe la nivelul de instruire superior și mediu de specialitate, depășind cu 6,2 puncte procentuale ponderea bărbaților cu același nivel de instruire.

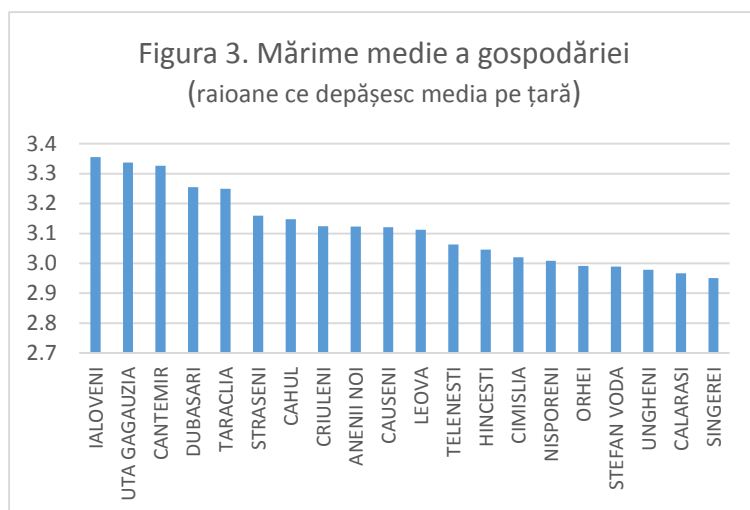
Se menține decalajul între nivelul de instruire al populației din mediul urban și cel rural. În mediul urban persoanele cu nivelul de instruire superior și mediu de specialitate reprezintă 51,3% din numărul total al persoanelor în vârstă de 15 ani și peste, în mediul rural acest nivel de instruire îl aveau 22,9%.

Creșterea nivelului general de instruire al populației s-a rezultat în reducerea numărului neștiutorilor de carte. Astfel, practic în țară a fost eradicat analfabetismul, proporția populației analfabete a scăzut de la 1,1% în 2004 la 0,5% în 2014.

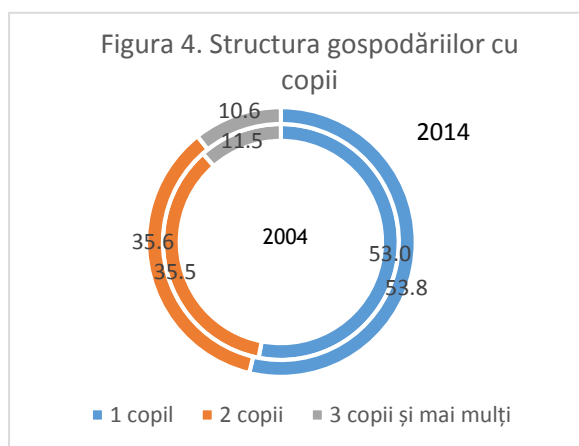
NUMĂRUL ȘI STRUCTURA GOSPODĂRIILOR CASNICE

Numărul gospodăriilor casnice înregistrate la RPL 2014 constituie 959 mii gospodării. Mărimea medie a unei gospodării este în descreștere față de RP 2004 și reprezintă 2,9 persoane față de 3,0 persoane. Tendințe similare sunt caracteristice și pe medii de reședință: în urban o gospodărie este formată în medie din 2,7 persoane față de 2,8 persoane în 2004, iar în mediul rural mărimea medie a gospodăriei este de 3,0 persoane față de 3,1 persoane în 2004.

În profil teritorial, mărimea medie a unei gospodării a variat între 2,4 și 3,4 persoane. Din total raioane, în 20 raioane mărimea medie a gospodăriei depășește media pe țară. În topul acestor raioane se regăsește Ialoveni (3,4), UTA Găgăuzia (3,3), Cantemir (3,3), Dubăsari (3,3), Taraclia (3,2), Strășeni (3,2), Cahul (3,1), Criuleni (3,1), Anenii-Noi (3,1) etc. (vezi Figura 2). Sub media pe țară se situează preponderent raioanele din Regiunea de Nord a țării: Dondușeni (2,4), Ocnița (2,5), Briceni (2,6), Soroca (2,6), Florești (2,6), Edineț (2,6). Drochia (2,6), etc.

Gospodăriile formate din 2 persoane rămân a fi preponderente în structura gospodăriilor casnice, ponderea acestora fiind de 23,9% față de 22,8%. Totodată, este în creștere ponderea gospodăriilor formate dintr-o singură persoană, 22,6% față de 20,3%, în condițiile reducerii numărului de gospodării formate din 4 și mai multe persoane, 33,8 % comparativ cu 35,7% în 2004. În mediul urban fiecare a doua gospodărie este formată din 1-2 persoane, iar fiecare a cincea din 2-3 persoane. În mediul rural se menține aceeași tendință, circa 39 la sută sunt gospodării formate din 3-4 persoane, însă se înregistrează tendințe de creștere a gospodăriilor solitare și reducerea celor formate din 5 și mai multe persoane (17,4% față de 18,8%). Gospodăriile solitare în proporție de 64 la sută sunt formate din femei. Vârsta medie a persoanelor solitare este de 62,3 ani, în mediul urban - 58,2 ani și în cel rural - 63,6 ani.

În 2014 se constată o *reducere semnificativă a gospodăriilor în componența cărora sunt copii până la 18 ani*. Din total gospodării, 38 la sută au copii, cu 7 puncte procentuale mai puțin față de 2004. În structura gospodăriilor cu copii la fel predomină cele cu 1 copil (53,8%), după care urmează gospodăriile cu 2 copii – 35,6%. Gospodăriile cu 3 și mai mulți copii sunt în scădere, ponderea acestora fiind de 10,6% față de 11,5% în 2004 (vezi Figura 4). Mărimea medie a unei gospodării cu copii sub 18 ani era de 4,2 persoane, iar numărul mediu de copii sub 18 ani într-o gospodărie – 1,6, în mediul urban – 1,4 și în mediul rural – 1,7.

CONDIȚII DE LOCUIT

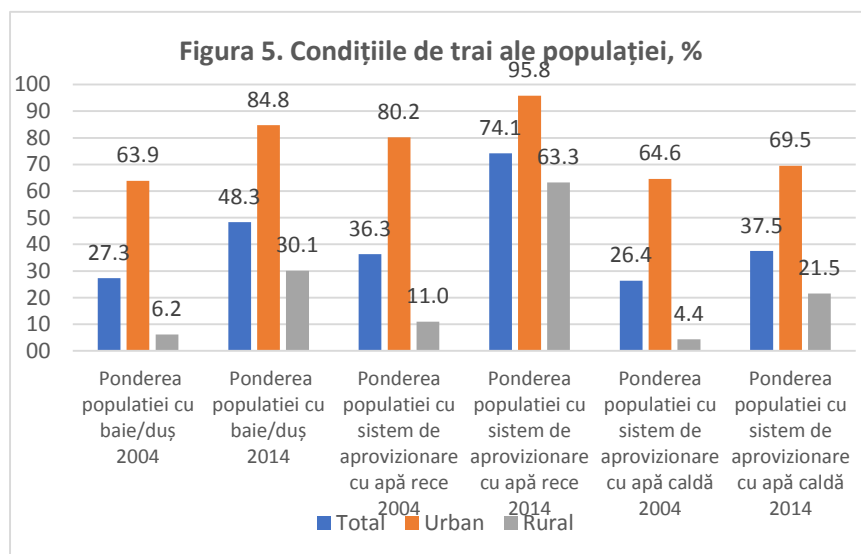
Condițiile de locuit reprezintă un indice important al bunăstării populației țării, acestea oferind persoanei satisfacerea necesităților de ordin biologic, psihologic, social și familial. În cadrul RPL 2014 au fost obținute principalele caracteristici vizând condițiile de locuit ale populației țării.

Conform rezultatelor RPL 2014, din 959,2 mii gospodării casnice înregistrate, 957,7 mii (99,8%), locuiau în case individuale, înșiruite sau apartamente. Gospodăriile care locuiau în încăperi situate în spații colective de locuit și clădiri nedestinate locuirii constituiau 0,2% din total gospodării. Dacă considerăm populația, atunci se constată că 79,2% din populația care locuiește în locuințe convenționale (fără persoanele din spații colective de locuit), înregistrată la recensământ locuiau în case individuale sau înșiruite, și 20,8% în apartamente (inclusiv cămine de tip familial).

Conform datelor RPL2014, 3,5% din totalul gospodăriilor casnice sau 3,2% din populație, locuiau în locuințe închiriate de la alte persoane, respectiv cu 1.1 p.p. mai mult față de 2004. În mediul urban ponderea a astfel de gospodării era de 7,1%, în mediul rural - 1,5%, în creștere față de 2004 cu 2,8 și respectiv 0,3 puncte procentuale. Totodată, 2,1% din total gospodării ocupau locuința cu titlu gratuit, cazuri când rudele permit să ocupe locuința fără încasarea unei plăți pentru aceasta.

În anul 2014, în locuințe aflate în proprietate privată locuiau 949,5 mii gospodării sau 99,0% din total și doar circa 7 mii sau 0.7% - în locuințe de stat (municipale). În locuințe aflate în proprietatea cultelor religioase, altor întreprinderi și organizații nestatale locuiau 2,8 mii gospodării sau 0,3 % din total. Comparativ cu recensământul din 2004, s-a majorat cu 2,8 p.p. ponderea gospodăriilor a căror locuințe se aflau în proprietate privată, cu 6,3 p.p mai mult în orașe și 0,5 p.p. la sate.

Caracteristica dotării locuințelor cu principalele utilități relevă gradul de confort al fondului locativ. Din total populație, 48,3% ocupau locuințe dotate cu baie/ duș (fie în locuință – 45,1% sau în afara acesteia – 3,3%), în creștere cu 21 p.p. față de 2004. Ponderea persoanelor a căror locuințe avea WC cu apă a constituit 37,3% (fie în locuință – 34,7% sau în afara acesteia – 2,6%). În mediul urban ponderea locuințelor dotate baie/duș era mai mare de 2,8 ori, decât în mediul rural, iar celor care dispunea de WC cu apă - de 4,7 ori.

La instalațiile de alimentație cu apă rece aveau acces 74,1 % din populație, 37,5% - la sistem de aprovizionare cu apă caldă și 55,3% - la sistem de canalizare. Pentru fiecare a treia persoană locuința îi era asigurată cu încălzire centrală publică sau prin sistem propriu. Încălzirea prin sobe era caracteristică pentru 69,1% din populație.

La data efectuării recensământului, 0,7% din gospodării aveau instalație de producere a combustibilului/energiei regenerabile (6.6 mii gospodării), și 3,0% dispunea de instalație de aer condiționat. În anul 2014 majoritatea locuințelor ocupate (99,6%) erau dotate cu instalație electrică. De legătură telefonică fixă dispuneau 80,7%, de radio - circa 25% din gospodării. Televizor aveau majoritatea gospodăriilor (91,5%), computer și conexiune la internet circa 4 gospodării din 10.

